

Jakelussa mainituille

Pitkäaikaistyöttömien terveyden ja työkyvyn edistäminen kunnissa

Kansanterveyslain mukaisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla ja niiden tulee huolehtia kunnan asukkaiden terveysneuvonnasta ja terveystarkastuksista. Terveyden edistämisen politiikkaohjelman, Kansallisen terveystarkastuksen toimintaohjelman ja Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman (KASTE 2008–2011) tavoitteet ja toimenpiteet tukevat työttömien työnhakijoiden terveyden ja työkyvyn edistämistä.

Valtionosuusmääräraha

Vuoden 2010 alusta voimaan tulevan valtionosuusjärjestelmän uudistuksen mukaan nykyiset sektorikohtaiset valtionosuudet (VM, STM ja OPM) keskitetään valtiovarainministeriöön. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta laskennallisten kustannusten määräytyminen ei muutu eikä laskentapohjaan tehdä muutoksia. Näin ollen valtion talousarviossa on edelleen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden määrärahan mitoituksessa huomioitu pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset. Toistaiseksi kuntien valtionosuusmääräraha on 2 miljoonaa euroa pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksiin. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksiin osoitettu valtionosuus maksetaan kunnille osana terveydenhuollon laskennallisia kustannuksia siten, että 7-64 -vuotiaiden valtionosuuden kustannuspohjaan sisältyy laskennallisia kustannuksia noin 1.5 € ikäryhmään kuuluva asukas. Vuosina 2006–2008 sosiaali- ja terveysministeriöstä on lähetetty kuntiin määrärahan käyttöä ohjaavat kirjeet, joissa korostetaan, että kunnissa tulee käynnistää systemaattinen pitkäaikaistyöttömien terveystarkastustoiminta. Sosiaali- ja terveydenhuollon on toimittava suunnitelmallisesti työttömien terveyden ja työkyvyn ylläpitämiseksi ja palauttamiseksi yhteistoiminnassa työvoiman palvelukeskusten tai työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa.

Pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat kohdennettuja terveyspalveluja

Työttömien työnhakijoiden terveydentilan ongelmat ja työkyvyssä olevat puutteet ovat monissa tapauksissa esteenä työllistymiselle ja syynä syrjäytymiselle työmarkkinoilta. Yhden sektorin toimenpiteet eivät kuitenkaan riitä, kun on kysymys työttömän henkilön kokonaisvaltaisesta tukemisesta. Kunnissa tulisi kehittää sektorit ylittävää yhteistyötä ja yhteistä sopimista. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydentilanteen paranemisen sekä terveyspalvelujen suunnitelmallisen kytkemisen työllistämisen ja aktivointiprosesseihin voidaan olettaa näkyvän ennen pitkää myös kunnan kokonaistaloudessa. Lisäksi uuden terveydenhuoltolain valmistelussa on ollut esillä kuntien vastuu työterveyshuollon ulkopuolelle jäävän työikäisen väestön ehkäisevistä terveyspalvelujen järjestämisestä.

Vuosien 2007 - 2009 valtion talousarviossa on ollut valtionosuusmäärärahan lisäksi hankerahoitusta pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon palvelujen järjestämiseen. Han-

kekokonaisuuden avulla on tarjottu pitkäaikaistyöttömille terveystarkastuksia, -neuvontaa ja -palveluja sekä luotu sektorirajat ylittäviä toimintamalleja. Työttömien terveystarkastuksia on 18 eri osahankkeessa tarjottu työvoiman palvelukeskusten, terveyskeskusten ja kuntien työllistämisyksiköiden kautta. Hanketta on toteutettu yhteistyössä kuntien, sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Kuntaliiton, Kansaneläkelaitoksen, Työterveyslaitoksen ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kanssa.

Hyödynnä osaamisverkoston toimintamalleja ja vertaisoppimispäiviä

Nyt kunnilla on mahdollisuus hyödyntää muissa kunnissa hankekokonaisuuden aikana luotuja toimintamalleja ja lupaavia käytäntöjä. Syksystä 2009 lähtien vuoden 2010 loppuun järjestetään teemaan liittyviä alueseminaareja, jotka on suunnattu sosiaali- ja terveysalan ja työ- ja elinkeinohallinnon ammattilaisille sekä kuntien toimialajohdolle ja luottamushenkilöille. Kunnat voivat lisäksi pyytää räätälöityjä ja maksuttomia vertaisoppimispäiviä, joissa kehitettyjä toimintamalleja ja saatuja kokemuksia esitellään eri ammattilaisista koostuvalla kokoonpanolla. Vastaavasti kuntatoimijoilla on mahdollisuus vierailulla hankepaikkakunnilla, jolloin päivä räätälöidään vierailevan kunnan tarpeiden mukaisesti. Lisätietoja vertaisoppimispäivistä THL:n hanketoimijoilta ja hankkeen verkkosivujen kautta www.thl.fi/ptt.

Perusterveydenhuoltoa ja työttömien palveluja koskeva kysely

Kirjeen liitteenä on kuntien sosiaali- ja terveystoimelle suunnattu kysely perusterveydenhuollon tehtävästä työttömien palveluissa sekä työttömien terveystarkastusten ja -palvelujen toteutuksesta, tarpeellisuudesta ja haasteista. Kyselyn tuloksia käytetään hyväksi sosiaali- ja terveysministeriössä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella, työ- ja elinkeinoministeriössä ja Kuntaliitossa kun keskustellaan siitä millaista valtakunnallista tukea kunnat tarvitsevat.

Lisätietoja antavat ylitarkastaja Ritva Partinen, STM puh. 09 160 73770, projektipäällikkö Leini Sinervo, THL puh. 020 610 7608, erityisasiantuntija Soile Paahtama, Kuntaliitto puh. 09 771 2620, ylitarkastaja Patrik Kuusinen puh. 010 604 9034. Kyselyä koskeviin tiedusteluihin vastaa tutkija Peppi Saikku, THL puh. 020 610 7684.

Kansliapäällikkö

Kari Välimäki

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Aino-Inkeri Hansson

LIITTEET

Kysely

JAKELU

Kunnat
Kuntien sosiaali- ja terveystoimi
Terveyskeskukset
Työvoiman palvelukeskukset

TIEDOKSI

Kuntaliitto
Lääninhallitukset
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Työterveyslaitos

KYSELY KUNNILLE: PERUSTERVEYDENHUOLTO JA TYÖTTÖMIEN PALVELUT

Hyvä vastaanottaja,

Oheisen kyselyn tavoitteena on valtakunnallisesti koota **kuntien kokemuksia ja näkemyksiä perusterveydenhuollon tehtävästä työttömien palveluissa sekä työttömien terveystarkastusten ja -palvelujen toteutuksesta, tarpeellisuudesta ja haasteista.**

Kysely on osa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttamaa Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishanketta (PTT-hanke). Vuosina 2009 - 2010 hankkeessa keskitytään kehiteltyjen työttömien terveyspalvelun toimintamallien juurruttamiseen ja levittämiseen. Lisätietoja hankkeesta löytyy osoitteesta: www.thl.fi/ptt.

Kyselyn tuloksia käytetään hyväksi sosiaali- ja terveysministeriössä, THL:ssa, työ- ja elinkeinoministeriössä ja Kuntaliitossa valtakunnallisten tukitoimien suunnittelussa ja levittämistyössä. Siksi on erittäin tärkeää, että kunnat vastaavat kyselyyn. Kyselyn tulokset raportoidaan vuoden 2010 alkupuolella.

Kysely pyydetään toimittamaan kunnassa **työttömien terveydenhuollosta vastaavalle toimielimelle/ viranhaltijalle.** Vastaajaa pyydetään tarvittaessa selvittämään tietoja kunnan muilta viranhaltijoilta. Yksittäisen vastaajan tiedot eivät tule esille kyselyn tuloksien esittelyssä.

Kysely koostuu kahdesta osiosta:

- 1) Ensimmäinen osa on tarkoitettu **kaikille kunnille.** Täyttäminen kestää noin 15 minuuttia.
- 2) Toinen osa on tarkoitettu vastattavaksi **niissä kunnissa, joissa suunnitelmallisesti toteutetaan tai on toteutettu työttömien terveystarkastuksia.** Täyttäminen kestää noin 15 minuuttia.

Kyselyn voi täyttää kerralla tai kahdessa osassa. Mikäli haluatte keskeyttää lomakkeen täytön ja palata siihen uudelleen, painakaa keskeytä -painiketta ja seuratkaa ohjeita. Voitte toimia samalla tavoin, mikäli haluatte ohjata kyselyn toisen osan täyttämisen toiselle henkilölle.

Kaikissa kyselyä koskevissa kysymyksissä voitte ottaa yhteyttä tutkija Peppi Saikkuun (peppi.saikku@thl.fi, puh. 020 610 7684).

Vuodesta 2006 lähtien on valtion talousarviossa huomioitu pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset lisäyksenä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon määrärahan mitoituksessa. Keväällä 2008 Stakes selvitti sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta kuntien tietoisuutta tästä lisäyksestä ja tilannetta pitkäaikaistyöttömien terveyspalvelujen kehittämisessä. Kyselyn tulokset on julkaistu raportissa Terveyspalvelut työllistymisen tukena, THL raportteja 22/2009. Raportti löytyy maksuttomana sähköisessä muodossa osoitteesta: www.thl.fi/kirjakauppa.

Pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan kyselyyn 7.12.2009 mennessä.

Etukäteen osallistumisestanne kiittäen!

**Kysely on internetissä osoitteessa: <https://www.webropol.com/P.aspx?id=366070&cid=61462824>
Kyselyyn pääsee suoraan tämän linkin kautta tai kirjoittamalla/ kopioimalla kyseinen osoite internetin osoite-kenttään.**

